

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 października 2014r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Maria Jolanta Kazberuk (spr.)

Sędziowie: SA Marek Szymanowski

SA Bohdan Bieniek

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 października 2014 r. w B.

sprawy z odwołania (...) spółki jawnej w B.

przy udziale zainteresowanych A. G. (1) i M. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ustalenie nieistnienia ubezpieczenia

na skutek apelacji (...) spółki jawnej w B. oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 25 listopada 2013 r. sygn. akt V U 894/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w pkt I i oddala odwołanie,

II. oddala apelację (...) spółki jawnej w B.,

III. zasądza od (...) spółki jawnej w B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Sygn. akt III AUa 353/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 22 marca 2013 r., wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 205, poz. 1585 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r., nr 164, poz. 1027 ze zm.) w punkcie I stwierdził, iż (...) (...) Centrum (...) sp. j. za okres od maja 2008 r. do lipca 2011 r. jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne z tytułu umowy zlecenia zawartej między M. W. i Agencją Handlową, której właścicielem jest A. G. (1), a wykonywanej na rzecz własnego pracodawcy tj. (...) (...) Centrum (...) sp. j. W punkcie II przytoczonej decyzji organ rentowy stwierdził, że podstawy wymiaru składek na obowiązkowe

ubezpieczenia społeczne i zdrowotne za M. W. jako pracownika w miesiącach, w których osiągnął przychód z tytułu zawartej umowy zlecenia określa załącznik stanowiący integralną część decyzji.

W odwołaniu od powyższej decyzji (...) sp. j., wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i orzeczenie co do istoty sprawy w ten sposób, że odwołujący za okres od maja 2008 r. do lipca 2011 r. nie był płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne za M. W. z tytułu umowy zlecenia zawartej pomiędzy nim, a Agencją Handlową należącą do A. G. (1), a w związku z tym podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne i ubezpieczenie zdrowotne za M. W., jako pracownika powoda, za ten okres nie ulega zmianie. Zaskarżonej decyzji odwołujący zarzucił przede wszystkim naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że ma on zastosowanie, pomimo, że ubezpieczony w ramach umowy zlecenia zawartej z A. G. (1) wykonywał pracę na jego rzecz i pod jego kierownictwem, a nie na rzecz odwołującego się. Skarżąc wskazał, iż to nie pracodawca jest płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne za osobę wykonującą na rzecz pracodawcy czynności na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z inną osobą niż pracodawca. Podkreślił, że rola art. 8 ust. 2a sprowadza się wyłącznie do przywrócenia obowiązku opłacania składek za osobę uznaną w rozumieniu tego przepisu za pracownika i w zakresie tak jak za pracownika. Skarżący zarzucił również naruszenie szeregu innych przepisów prawa materialnego tj. art. 6 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 1, art. 17 ust. 1 w zw. z art. 4 pkt 2 lit i innych przepisów w/w ustawy. Podkreślił również, iż naruszone zostały przepisy art. 81 ust. 1, art. 85 ust. 1 i 4, art. 109 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, a także szereg przepisów w zakresie postępowania dowodowego, błędne ustalenie stanu faktycznego oraz naruszenie przepisów Konstytucji. Dodał, iż wydanie zaskarżonej decyzji nastąpiło na podstawie błędnych ustaleń stanu faktycznego, zastosowania analogii, a przede wszystkim poprzez wydanie decyzji za okres od maja 2008 r. do lipca 2011 r., który to okres nie podlegał przedmiotowej kontroli.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o jego oddalenie, zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego oraz o dopuszczenie dowodów z akt ZUS i protokołów kontroli. W uzasadnieniu organ rentowy podtrzymał stanowisko zawarte w decyzji. Dodał również, iż w jego ocenie umowa zawarta przez A. G. (1) z ubezpieczonymi była w rzeczywistości wykonywana na rzecz pracodawcy tych ubezpieczonych tj. na rzecz (...) sp. j. Wskazał, iż na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych pojęcie pracownika jest szersze niż w prawie pracy i obejmuje nie tylko osoby świadczące pracę na podstawie umowy o pracę. W związku z powyższym (...) sp. j. była zobowiązana do naliczania składek od podstawy wymiaru ustalonej w wyniku zsumowania wynagrodzenia uzyskanego przez ubezpieczonego ze stosunku pracy i z umowy zlecenia.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 25 listopada 2013 r. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, iż (...) spółka jawna nie jest płatnikiem składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne M. W. za: luty, maj, październik, grudzień 2009 r., styczeń, marzec, kwiecień, maj 2010 r.; maj i lipiec 2011 r. – z tytułu umowy zlecenia zawartej między M. W. a A. G. (1) (pkt 1 sentencji wyroku), oddalił odwołanie w pozostałej części (pkt 2 sentencji wyroku) oraz zniósł wzajemnie między stronami koszty zastępstwa procesowego (pkt 3 sentencji wyroku).

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 1 grudnia 2003 r. pomiędzy (...) sp. j., a A. G. (2) prowadzącym działalność pod firmą Agencja Handlowa (...), zawarta została umowa agencyjna (na czas nieokreślony). Na mocy § 1 umowy agent (firma (...)) zobowiązał się do wykonywania czynności na rzecz i w imieniu (...) sp. j. Czynności te, zgodnie z § 2 umowy obejmować miały w szczególności: prowadzenie hurtowni mięsa, drobiu, i wędlin, dbałość o estetyczny i zgodny z wymogami przepisów prawa wygląd hali, biur i otoczenia. Zgodnie z § 1 załącznika nr 1 do umowy, (...) sp. j. udzieliła agentowi pełnomocnictwa do wykonywania czynności określonych w § 1 umowy, w zakresie których był on upoważniony m.in. do korzystania z rzeczy stanowiących własność (...) sp. j. oraz rzeczy do których (...) sp. j. posiadała inny tytuł prawny w ramach prowadzonej hurtowni. W celu prawidłowego wykonywania przez agenta postanowień umowy, w § 3 pkt 4 umowy przyznano mu prawo zatrudniania osób na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia do wykonywania obsługi technicznej lub innej. Osobom tym agent mógł udzielać pełnomocnictwa w granicach swojego umocowania (k. 9-13 akt organu rentowego).

Dnia 31 marca 2008 r. M. W. zatrudniony został na podstawie umowy o pracę w (...) sp. j. z siedzibą w B. na stanowisku kierowcy – magazyniera, zaś następnie zawierał on dwukrotnie kolejne umowy o pracę, tj. dnia 30 kwietnia 2008 r. oraz dnia 31 grudnia 2008 r. (k. 1, 9, 11 akt pracowniczych). Wymieniona spółka prowadzi działalność w zakresie sprzedaży hurtowej mięsa i wyrobów z mięsa w szeregu placówek, w tym w Ł. przy ul. (...), gdzie swoje obowiązki pracownicze wykonywał M. W.. Jednocześnie M. W. w dniu 1 kwietnia 2008 r. zawarł z Agencją Handlową (...) będącego agentem (...) sp. j. cywilnoprawną umowę zlecenia. Na mocy przedmiotowej umowy zleceniodawca (agent) powierzył, a zleceniobiorca (pracownik spółki (...)) zobowiązał się do pracy na stanowisku wskazanym ustnie przez zleceniodawcę. Przy czym ustalono, że wynagrodzenie za wykonaną pracę dokonywane miało być do dziesiątego dnia następnego miesiąca, zaś wynagrodzenie to będzie rozumiane, jako kwota brutto, z której firma dokona stosownych odliczeń. Umowę tą zawarto na czas nieokreślony z miesięczny terminem wypowiedzenia dla każdej ze stron (k. 3 załącznika do decyzji ZUS). Ponadto, dnia 30 czerwca 2011 roku umowa pomiędzy (...) sp. j., a M. W. została rozwiązana na mocy porozumienia stron (akta pracownicze część D) oraz to, że praca ta świadczona była w magazynie spółki (...) w Ł., to jest przy ul. (...).

Oceniając stan faktyczny sprawy, Sąd Okręgowy odwołał się do art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1 i 2a, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.) oraz ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego i stwierdził, że przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej rozszerza pojęcie pracownika, wyłączenie dla celów ubezpieczeniowych. Rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych umów prawa cywilnego, przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Drugą, jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że, będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą, jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub inną osobą.

Sąd Okręgowy odniósł się do wyjaśnień A. G. (1) (protokół rozprawy z dnia 17 września 2013 r. w sprawie V U 891/13) oraz zeznań świadka A. C. (protokół rozprawy z dnia 17 września 2013 r. w sprawie V U 891/13) i świadka M. P.. W ocenie Sądu Okręgowego wyjaśnienia A. G. (1) i zeznania świadków: A. C. oraz M. P., którzy znajdowali się w analogicznej do M. W. sytuacji, nie pozostawiają wątpliwości, iż czynności wykonywane na rzecz agenta spółki (...) były w rzeczywistości pracą na jej rzecz - świadczy o tym przede wszystkim fakt, iż były wykonywane w magazynie, hurtowni należącym do tej właśnie spółki. Z tego też powodu, zdaniem Sądu Okręgowego, nie było potrzeby przesłuchania M. W..

Zdaniem Sądu Okręgowego, to (...) sp. j. uzyskiwała korzyści z wykonywania tych umów - magazyn i hurtownia tej właśnie spółki były sprzątane przez ubezpieczonego, drukował on cenniki towarów tej spółki, a także sporządzał on wewnętrzne remanenty tej spółki. Beneficjentem tych czynności nie była Agencja Handlowa (...), ale (...) sp. j. Sąd ten dodał, że czynności wykonywane przez pracowników w ramach umowy zlecenia wyczerpują normalne czynności należące do zajmowanych przez nich stanowisk, bowiem przeprowadzenie remanentu przez pracowników zatrudnionych w magazynie, czy też oznaczenie cen danych towarów stanowi niejako część zadań wykonywanych w ramach świadczonych przez nich pracy i nie ma wątpliwości, że czynności te mogłyby być wykonane w ramach godzin nadliczbowych.

Sąd Okręgowy wskazał, że czynności wykonywane przez zleceniobiorców nie stanowiły podstawy dodatkowego przysporzenia zleceniodawcy, bowiem prace świadczone w dni wolne przez zleceniobiorców już stanowiły źródło jego dochodu, wobec czego nie sposób przyjąć, że poprzez ich wykonanie osiągnął on korzyści ekonomiczne i był on finalnym odbiorcą zlecenia. To czy prace te zostały wykonane w sobotę, w ramach umów zlecenia, czy też w ramach umów o pracę nie wpływało na wysokość wynagrodzenia przysługującego z tytułu umowy agencyjnej.

Sąd Okręgowy stwierdził, że w treści „Zestawienia ustalonych w czasie kontroli podstaw wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników spółki (...)” (w tym M. W.), dołączonego

do akt kontroli ZUS (załącznik numer 2), nie wskazano podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne za M. W. w lutym, maju, październiku i grudniu 2009 r. oraz w styczniu, marcu, kwietniu i maju 2010 r., a także w maju i lipcu 2011 r. Zdaniem Sądu Okręgowego, oznaczone kodem tytułu ubezpieczenia 0110 (pracownik podlegający ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu - wg wykazu kodów obowiązujących w ZUS od 1 stycznia 2005 r.) podstawy wymiaru składek M. W. świadczą o tym, że w lutym, maju, październiku i grudniu 2009 r., a także w styczniu, marcu, kwietniu i maju 2010 r. oraz w maju i lipcu 2011 r. M. W. nie otrzymał wynagrodzenia za pracę i w tych okresach nie odprowadzono należnych składek (k. 151 akt kontroli oraz k. 8 akt ZUS).

Sąd Okręgowy dodał, że z analizy dołączonego do akt kontroli ZUS „Zestawienia miesięczne podstaw wymiaru składek po uwzględnieniu kwot za realizację umów zlecenia”, wynika, że w lutym, maju, październiku i grudniu 2009 r., a także w styczniu, marcu, kwietniu i maju 2010 r. oraz w maju i lipcu 2011 r. M. W. nie otrzymywał ani wynagrodzeń z tytułu zawartej umowy cywilnoprawnej, ani też z tytułu umowy o pracę zawartej z (...) sp.j.

Sąd Okręgowy nie podzielił zarzutów odwołującego, zgodnie z którymi wszystkie czynności określone umową zlecenia M. W. wykonywał na rzecz firmy Agencja Handlowa (...). Zdaniem tego Sądu, M. W. należało go traktować jak pracownika w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ponieważ w ramach wiążącej go z agentem umowy cywilnoprawnej świadczył usługi na rzecz swego pracodawcy. Tym samym częściowo zasadnie został on objęty obowiązkowym ubezpieczeniem na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy.

W ocenie Sądu Okręgowego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych jedynie w części zaskarżonej decyzji zasadnie przyjął, że (...) sp. j. jest płatnikiem składek za ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne z tytułu umowy zlecenia zawartej między M. W. i Agencją Handlową (...). Umowa zlecenia zawarta między Agencją Handlową (...) a M. W. stanowi tytuł ubezpieczeniowy, zaś przychody uzyskane przez niego w związku z wykonywaniem usług w oparciu o tą umowę podlegają oskładkowaniu na zasadach dotyczących pracowników.

Niemniej jednak w ocenie Sądu uwzględnić należy wskazane powyżej okresy, w których M. W. w lutym, maju, październiku i grudniu 2009 r., a także w styczniu, marcu, kwietniu i maju 2010 r. oraz w maju i lipcu 2011 r. nie otrzymał wynagrodzenia z tytułu umowy o pracę w tej spółce.

Ponadto Sąd dodał, iż podnoszone przez odwołującego zarzuty naruszenia przepisów kodeksu postępowania administracyjnego w zakresie prowadzonego przez organ rentowy postępowania nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Przedmiotem postępowania sądowego przed sądem ubezpieczeń społecznych, zainicjowanego złożeniem odwołania od decyzji organu rentowego jest bowiem analiza wad wynikających z naruszenia przez organ rentowy prawa materialnego, a kwestia wad decyzji administracyjnej, spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego, pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania. Sąd ubezpieczeń społecznych - jako sąd powszechny - może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tą dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego (tak też Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 1 września 2010 roku, wydanego w sprawie III UK 15/10).

Podsumowując Sąd Okręgowy stwierdził, że (...)sp. j. nie jest płatnikiem składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne M. W. w lutym, maju, październiku i grudniu 2009 r., a także w styczniu, marcu, kwietniu i maju 2010 r. oraz w maju i lipcu 2011 r.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wywiedli (...) s. j. oraz organ rentowy.

(...)s. j. zaskarżyła wyrok w części dotyczącej pkt II sentencji wyroku, w którym Sąd I Instancji oddalił odwołanie w pozostałej części, zarzucając mu:

I. Naruszenie przepisów prawa materialnego:

1) art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych - zwanej dalej Ustawą - poprzez jego błędne zastosowanie, pomimo że ubezpieczony w ramach umowy zlecenia zawartej ze zleceniodawcą A. G. (1) Agencja Handlowa wykonywał pracę na jego rzecz i pod jego kierownictwem, podlegając jego bieżącym poleceniom, a nie na rzecz odwołującego się, jako swojego pracodawcy,

2) art. 8 ust. 2a Ustawy - poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, iż definiuje on płatnika składek na ubezpieczenie społeczne za osobę wykonującą pracę na podstawie umowy zlecenia, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy lub jeżeli zawarła ją z osobą trzecią i w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy, pomimo iż definicja legalna płatnika zawarta jest w art. 4 pkt 2 lit. a) - za), a rola tego przepisu sprowadza się jedynie do objęcia takiej osoby, która świadczy pracę w ramach umowy zlecenia na rzecz pracodawcy, ubezpieczeniami społecznymi w zakresie właściwym dla osoby pozostającej w stosunku pracy,

3) art. 4 pkt. 2 lit. a Ustawy - poprzez jego pominięcie, podczas gdy z jego treści jednoznacznie wynika, że płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne za osobę wykonującą umowę zlecenia jest podmiot pozostający z nią w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniem, tj. zleceniodawca, gdyż podstawową cechą podmiotu będącego płatnikiem wynikającą z definicji zawartej w tym przepisie jest pozostawanie w określonym stosunku prawnym z osobą objętą ubezpieczeniami społecznymi,

4) art. 17 ust. 1 Ustawy oraz art. 17 ust. 2 Ustawy w zw. z art. 4 pkt 2 lit. a Ustawy - poprzez ich pominięcie i przyjęcie, że podmiotem zobowiązanym do obliczenia, w tym także części składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe finansowane przez ubezpieczonego, potrącenia ich ze środków ubezpieczonego a następnie przekazania składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wraz z częścią finansowaną przez płatnika, za zleceniobiorcę może być podmiot trzeci, tj. podmiot nie pozostający z ubezpieczonym w stosunku prawnym uzasadniającym wypłatę wynagrodzenia i objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi, a zatem podmiot inny niż zleceniodawca,

5) art. 17 ust. 1 Ustawy w zw. z art. 4 pkt 2 lit. a w związku z art. 8 ust. 2a Ustawy - poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że:

- art. 8 ust. 2a Ustawy wyłącza stosowanie art. 17 ust. 1 Ustawy w zw. z art. 4 pkt 2 lit a Ustawy i wprowadza wyjątek od ogólnej reguły, iż płatnikiem składek jest podmiot pozostający w więzi prawnej z ubezpieczonym, a zatem de facto wprowadza zwolnienie zleceniodawcy z obowiązków płatnika składek, w tym naliczania, odprowadzania i ponoszenia kosztów składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne pomimo, iż rola przepisu art. 8 ust. 2a Ustawy sprowadza się wyłącznie do przywrócenia obowiązku opłacania składek za osobę uznaną w rozumieniu tego przepisu za pracownika,
- art. 8 ust. 2a Ustawy niweczy istniejący pomiędzy zleceniodawcą a zleceniobiorcą stosunek prawny uzasadniający objęcie ubezpieczeniem społecznym i zdrowotnym i nakazuje traktować go jako nieistniejący,

6) art. 734 i nast. k.c. w związku z art. 8 ust. 2a Ustawy - poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, wbrew dyspozycji art.734 i nast. k. c., że dla celów ubezpieczeń społecznych podmiot gospodarczy zawierający umowę zlecenia z osobą fizyczną nie korzysta z rezultatów pracy, nie osiąga korzyści ekonomicznych i nie jest finalnym odbiorcą zlecenia, jeżeli zleceniobiorca jest pracownikiem podmiotu, z którym Zleceniodawca zawarł umowę współpracy lub inną,

7) art. 18 ust 1 Ustawy w zw. z art. art. 18 ust. 1a Ustawy w zw. z art. 8 ust. 2a Ustawy oraz art. 4 pkt 2 lit a Ustawy oraz art. 17 ust. 1 Ustawy oraz art. 4 pkt 9 Ustawy poprzez ich błędne zastosowanie i uznanie, że w podstawie wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne pracownika pracodawca ma obowiązek uwzględnić jego przychód z tytułu umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią, jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje on pracę na rzecz pracodawcy, pomimo iż tego rodzaju przychód nie został przez pracodawcę wypłacony, ani postawiony do dyspozycji pracownika i pracodawca nie jest stroną umowy cywilnoprawnej,

8) art. 6 ust. 1 pkt 1 i 4 w zw. z art. 9 ust. 1 Ustawy poprzez ich pominięcie, i przyjęcie, że pomimo, iż wykonywanie pracy na podstawie umowy zlecenia stanowi odrębny od stosunku pracy obowiązkowy tytuł do ubezpieczeń społecznych, to osoba wykonująca pracę na rzecz pracodawcy na podstawie umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią podlega ubezpieczeniu z tytułu stosunku pracy, nie zaś umowy zlecenia, a w związku z tym o obowiązku podlegania obowiązkowi ubezpieczenia społecznego w przypadku zbiegu tytułów nie rozstrzyga art. 9 ust. 1 Ustawy, pomimo iż literalne brzmienie przepisu wskazuje wprost na podleganie w takim przypadku obowiązkowym ubezpieczeniom z obu tytułów, tj. z tytułu stosunku pracy oraz umowy zlecenia, jeżeli umowę taką zawarły z pracodawcą z którym pozostają w stosunku pracy lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonują pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostają w stosunku pracy,

9) art. 16 ust. 1 pkt 4, ust. 1 b oraz ust. 2 Ustawy - poprzez ich pominięcie i w związku z tym przyjęcie, że zleceniobiorcy wykonujący w ramach umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią pracę na rzecz swojego pracodawcy, nie finansują z własnych środków swoich części składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i chorobowe, ponieważ w sytuacji uznania za płatnika pracodawcy (w miejsce zleceniodawcy) nie istnieje wypłacony lub postawiony do dyspozycji ubezpieczonego przychód, z którego pracodawca miałby faktyczną i prawną możliwość potrącenia należnych od ubezpieczonego składek,

10) art. 6 ust. 1 pkt 1 Ustawy w zw. z art. 22 § 1¹ kodeksu pracy - poprzez ich pominięcie i przyjęcie, że ubezpieczony w ramach umowy zlecenia zawartej z A. G. (1)(...) wykonywał pracę na rzecz odwołującego i był jego pracownikiem, w sytuacji gdy ubezpieczony był pracownikiem podmiotu, z którym pozostawał w stosunku prawnym, tj. A. G. (1) Agencja Handlowa i na podstawie zawartej umowy świadczył pracę na jego rzecz i pod jego kierownictwem, w miejscu i czasie przez niego wskazanym, podlegając jego bieżącym poleceniom w zakresie czynności, które nie wynikały z treści zawartej umowy,

11) art. 85 ust. 1 i 4 Ustawy o świadczeniach zdrowotnych poprzez ich pominięcie i przyjęcie, że płatnikiem składek na ubezpieczenie zdrowotne za osobę uznaną za pracownika w rozumieniu art. 8 ust. 2a Ustawy jest pracodawca, na rzecz którego wykonuje ona pracę na podstawie umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią, pomimo, iż treść przepisu stanowi wprost, że pracodawca jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza „za osobę pozostającą w stosunku pracy”, zaś za osobę wykonującą pracę na podstawie umowy zlecenia, umowy agencyjnej lub innej umowy o świadczenie usług oraz za osobę z nią współpracującą składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza zamawiający, z zastrzeżeniem art. 86 ust. 1 pkt 13a Ustawy,

12) art. 109 ust. 1 Ustawy o świadczeniach zdrowotnych poprzez jego pominięcie i uznanie za prawidłowe wydanie decyzji przez organ rentowy w zakresie objęcia ubezpieczonego ubezpieczeniem zdrowotnym u odwołującego z tytułu zlecenia zawartego z podmiotem trzecim, pomimo iż wyłączne kompetencje do wydania indywidualnej decyzji w zakresie objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym należą do organu Narodowego Funduszu Zdrowia, gdyż czym innym jest kwestia objęcia ubezpieczeniem, a czym innym realizacja obowiązku płacenia składki na ubezpieczenie zdrowotne,

13) art. 68 pkt 1 lit. c) Ustawy w zw. z art. 109 ust. 1 Ustawy o świadczeniach zdrowotnych poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie za prawidłowe wymierzenie przez organ rentowy składki na ubezpieczenie zdrowotne przez uprzedniej decyzji Narodowego Funduszu Zdrowia o objęciu ubezpieczonego ubezpieczeniem zdrowotnym

II. Naruszenie przepisów prawa procesowego tj.:

1. Art. 233 § 1 k.p.c., poprzez dokonanie ustaleń faktycznych sprzecznych z zebrany w sprawie materiałem dowodowym i ustalenie, że:

1) fakt, iż Agencja Handlowa (...), będąca agentem (...) s. j., zawarła z ubezpieczonym cywilnoprawną umowę zlecenia, na mocy której powierzyła, a zleceniobiorca (pracownik spółki (...)) zobowiązał się do pracy na stanowisku wskazanym ustnie przez zleceniodawcę nie był objęty sporem, pomimo iż już organ rentowy w swojej

decyzji wskazywał na pracowniczy charakter tego zatrudnienia i co zostało również w odwołaniu wskazane przez odwołującego,

2) czynności były wykonywane przez ubezpieczonego na rzecz odwołującego, pomimo iż z treści umowy zawartej pomiędzy ubezpieczonym, a zleceniodawcą zeznań świadka oraz ubezpieczonego i zainteresowanego A. G. (1) wyraźnie wynika, że to A. G. (1) (...) był beneficjentem czynności wykonywanych przez ubezpieczonego, a ubezpieczony podlegał jego bieżącym poleceniom i kierownictwu,

3) w ocenie Sądu wyjaśnienia A. G. (1) i zeznania świadków: M. P. i A. C. nie pozostawiają wątpliwości, iż czynności wykonywane na rzecz agenta spółki (...) były w rzeczywistości pracą na jej rzecz, pomimo iż na rozprawie z dnia 17.09.2013 r. odwołujący cofnął wniosek o przesłuchanie świadka A. C., a Sąd podjął postanowienie o pominięciu dowodu z jego zeznań.

2. Art. 233 § 1 k.p.c., poprzez przyjęcie wbrew zasadom logicznego rozumowania, że:

1) istotę sporu stanowiła kwestia objęcia ubezpieczonego obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym w związku z czynnościami (pracą), jakie faktycznie wykonywał na podstawie umowy zlecenia zawartej z Agencją Handlową (...) oraz określenie tego na czyją rzecz ta praca była wykonywana, a w rezultacie określenia płatnika składek na w/w ubezpieczenie, pomimo iż rezultatem rozstrzygnięcia kwestii objęcia ubezpieczonego ubezpieczeniem społecznym nie jest określenie płatnika składek,

2) umowa zlecenia zawarta między A. G. (1) (...) a ubezpieczonym stanowi tytuł ubezpieczeniowy, zaś przychody uzyskane przez niego w związku z wykonywaniem usług w oparciu o tą umowę podlegają oskładkowaniu na zasadach dotyczących pracowników. W związku z tym osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych, a obowiązek ten obciąża płatnika składek (art. 36 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), czyli pracodawcę, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią, pomimo iż pracownik ten został już zgłoszony do ubezpieczeń z tytułu stosunku pracy u tego płatnika,

3) odwołujący jest płatnikiem składek za ubezpieczenia społeczne oraz zdrowotne z tytułu umowy zlecenia zawartej między ubezpieczonym i Agencją Handlową (...), a wykonywanej w rzeczywistości na rzecz własnego pracodawcy prawidłowo uznając, iż ubezpieczony z tytułu tej umowy cywilnoprawnej był w rzeczywistości pracownikiem (...) w rozumieniu art. 8 ust. 2a Ustawy, pomimo, iż to zleceniodawca pozostawał ze zleceniobiorcą w stosunku prawnym stanowiącym tytuł do ubezpieczeń społecznych i to zleceniobiorca od zleceniodawcy uzyskiwał przychód z tytułu tego właśnie stosunku prawnego stanowiący podstawę wymiaru składki, z którego nie tylko płatnik, ale i ubezpieczony był obowiązany współfinansować składkę na ubezpieczenia emerytalno - rentowe,

4) o świadczeniu pracy na rzecz własnego pracodawcy (na podstawie umowy zawartej z osobą trzecią) świadczy uzyskanie przez pracodawcę rezultatu tej pracy i choć sama treść umowy zlecenia zawartej pomiędzy ubezpieczonym, a Agencją Handlową (...) nie pozwala na ustalenie, kto w rzeczywistości skorzystał z rezultatów jego pracy, to wyniki postępowania dowodowego nie pozostawiają wątpliwości, że czynności wykonywane przez ubezpieczonego na podstawie umowy zlecenia były w rzeczywistości pracą wykonywaną na rzecz odwołującego, a świadczy o tym przede wszystkim fakt, iż były one wykonywane w magazynie, hurtowni należącym do (...) sp. j.

III. Naruszenie przepisów Konstytucji:

1) naruszenie art. 2 i art. 65 oraz art. 32 Konstytucji RP poprzez wykładnię art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w sposób naruszający zasadę demokratycznego państwa prawnego (w tym zasadę proporcjonalności oraz zasadę poprawnej legislacji) oraz zasadę wolności pracy,

2) naruszenie art. 8 Konstytucji RP poprzez przyjęcie, że ratio legis przepisu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych może legalizować jego sprzeczność z Konstytucją

3) naruszenie art. 84 Konstytucji RP poprzez domniemywanie - na podstawie nieprecyzyjnie sformułowanego przepisu prawa: art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 4 pkt 2, art. 6 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) - istnienia ciężarów publicznoprawnych, które nie są w ustawie przewidziane.

Czyniąc powyższe zarzuty, (...)s. j. wniosła o:

1) zmianę zaskarżonego wyroku w części, w zakresie pkt. II wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy w ten sposób, że odwołujący się za okres 05- 12/2008 oraz I, III, IV-IX i (...) oraz II, VI-XII/2010 oraz I - IV, (...) nie był płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne za M. W. z tytułu umowy zlecenia zawartej pomiędzy nim, a Agencją Handlową wł. A. G. (1), a w związku z tym podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne i ubezpieczenie zdrowotne za M. W., jako pracownika powoda, za ten okres nie ulega zmianie,

2) zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz odwołującego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje lub

3) uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Organ rentowy, w złożonej apelacji, zaskarżył wyrok w części w zakresie pkt I, zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 w zw. z art. 4 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2009r. nr 205 poz. 1585 z późn. zm.) w zw. z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz. 1106 ze zm.), poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji przyjęcie przez Sąd, że podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne za dany miesiąc stanowi przychód należny pracownikowi z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy a nie wypłacony lub pozostawiony do dyspozycji pracownika w danym miesiącu, w którym został wypłacony bez względu na to jakiego okresu dotyczy.

2. art. 233 § 1 kodeksu postępowania cywilnego, poprzez dokonanie przez Sąd sprzecznych ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, polegających na przyjęciu, iż za miesiąc luty, maj, październik grudzień 2009r., styczeń, marzec, kwiecień, maj 2010 r., maj i lipiec 2011 r. zainteresowany nie otrzymywał wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia w (...)Sp.j, a co za tym idzie w tych okresach nie odprowadzano należnych składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Czyniąc powyższe zarzuty wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i w tym zakresie oddalenie odwołania od decyzji ZUS oraz zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył:

Tylko apelacja organu rentowego zasługuje na uwzględnienie, natomiast apelacja (...) Sp.j. jako nieuzasadniona podlega oddaleniu.

Rozpoznając niniejszą sprawę w pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutów prawa procesowego. Przestrzeganie bowiem przepisów prawa procesowego przez Sąd pierwszej instancji ma wpływ na prawidłowe ustalanie stanu faktycznego. Nie bez znaczenia jest też to, że tylko prawidłowo ustalony stan faktyczny może stanowić podstawę do oceny poprawności zastosowania prawa materialnego. Sąd Apelacyjny stoi wręcz na stanowisku, iż zarzut naruszenia prawa materialnego w zasadzie można skutecznie podnosić jedynie wówczas, gdy nie kwestionuje się dokonanych przez Sąd pierwszej instancji ustaleń faktycznych. Zarzut naruszenia prawa materialnego winien być

bowiem odnoszony do określonego stanu faktycznego - który skarżący akceptuje – a do którego to stanu faktycznego wadliwie zastosowano prawo materialne.

Należy zauważyć, że skarżąca spółka, jak i organ rentowy podnoszą zarzut dotyczący obrazy art. 233 § 1 k.p.c. Dokonując jego analizy Sąd Apelacyjny podzielił jego zasadność, ale tylko w zakresie skarżonym przez organ rentowy, albowiem, w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy błędnie przyjął, że ubezpieczony za miesiące: luty, maj, październik grudzień 2009 r., styczeń, marzec, kwiecień, maj 2010 r. oraz maj i lipiec 2011 r. nie otrzymał wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia w skarżącej spółce.

Należy podkreślić, że „Zestawienie miesięczne podstaw wymiaru składek po uwzględnieniu kwot za realizację umów zlecenia”, o które oparł się Sąd Okręgowy, uwzględnia podstawę wymiaru składki powiększoną o kwoty wynikające z umów zlecenia. Zestawienie to nie obejmuje miesięcy, w których ubezpieczony nie otrzymał wynagrodzenia z tytułu umowy zlecenia zawartej z A. G. (1). Nieuwzględnienie tych miesięcy w zestawieniu nie oznacza jednak, że ubezpieczony nie otrzymał za te miesiące wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia w AL (...) Ż. i (...) Sp. j. Z pisma organu rentowego z dnia 3 września 2014 r. jednoznacznie wynika, że M. W. z tytułu zatrudnienia w charakterze pracownika w (...) Sp. j. został zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego w okresie od dnia 1 kwietnia 2008 r. do dnia 30 czerwca 2011 r. Za ubezpieczonego zostały złożone raporty rozliczeniowe ZUS RCA ze wykazaną podstawą wymiaru na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne za miesiące: od kwietnia 2008 r. do lipca 2011 r., w tym za kwiecień 2008 r. - raport zerowy, a za lipiec 2011 r. – raport z wykazaniem kodem tytułu ubezpieczenia 3000, tj. kodem osoby, którą należy rozliczyć i opłacić składki lub należne świadczenia w dokumentach rozliczeniowych składanych nie wcześniej niż za następny miesiąc po ustaniu tytułu do ubezpieczenia. Stąd też Sąd Okręgowy błędnie przyjął, że M. W. we wskazanych miesiącach nie otrzymał wynagrodzenia z tytułu umowy o pracę.

Pomimo powyższego, ocena materiału dowodowego została dokonana przez Sąd pierwszej instancji zgodnie z zasadami wiedzy i logicznego rozumowania oraz doświadczeniem życiowym. Ustalenie przez Sąd Okręgowy, iż Agencja Handlowa (...) będąca agentem (...) sp. j. zawarła z ubezpieczonym umowę zlecenia, na mocy której powierzyła, a pracownik (...) sp. j. zobowiązał się do pracy na stanowisku wskazanym ustnie przez zleceniodawcę nie budziło w świetle zebranego materiału dowodowego żadnych wątpliwości. Odwołujący nie przedstawił bowiem dowodów wskazujących, na inny (pracowniczy) charakter umowy łączącej A. G. (1) (...)z ubezpieczonym. W tym zakresie nie znajdują podstaw do uwzględnienia, zgłoszony przez skarżącą spółkę, zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie ustaleń faktycznych sprzecznych z materiałem dowodowym i ustalenie, iż czynności dokonywane przez ubezpieczonego były wykonywane na rzecz odwołującego. Zdaniem Sądu Apelacyjnego ustalenia powyższe są trafne. Ze zgromadzonego w sprawie dowodów wynika, że ubezpieczony pomimo, iż formalnie był związany umową zlecenia z A. G. (1) Agencja Handlowa to wykonywał w rzeczywistości pracę na rzecz swojego pracodawcy, tj. (...) sp. j. w B.. Świadczą o tym okoliczności wynikające z wyjaśnień A. G. (1) (protokół rozprawy z dnia 17 września 2013 r. w sprawie V U 891/13), zeznań A. C. (protokół rozprawy z dnia 17 września 2013 r. w sprawie V U 891/13) oraz zeznań świadka M. P.. Po pierwsze, warto zwrócić uwagę na fakt, że prace objęte umową zlecenia były wykonywane w magazynie i hurtowni (...) sp. j. Po drugie ubezpieczony wykonywał różne prace. Nadto ubezpieczony wykonując czynności w ramach umowy o pracę korzystał z urządzeń (...) sp. j. Zdaniem Sądu Apelacyjnego powyższe okoliczności w sposób nie budzący wątpliwości wskazują, że beneficjentem realizowanych czynności przez ubezpieczonego była spółka (...).

Wbrew twierdzeniom skarżącej spółki, Sąd I instancji uwzględnił i ocenił wszystkie przeprowadzone w postępowaniu dowody we wzajemnym powiązaniu ze sobą i wyjaśnił przesłanki dokonanej oceny. Zostały one przytoczone w części wstępnej uzasadnienia.

W ocenie Sądu Apelacyjnego koniecznym w sprawie było dokonanie ustaleń w kwestii, na czyją rzecz ubezpieczony wykonywał faktycznie prace i w rezultacie określenie płatnika składek. Zatem argumenty apelującego w powyższym zakresie należało uznać za niezasadne.

Nie budzi także wątpliwości Sądu Apelacyjnego trafność ustaleń Sądu I instancji w zakresie w jakim określił, że umowa zlecenia zawarta pomiędzy A. G. (1) Agencją Handlową a ubezpieczonym stanowi tytuł ubezpieczeniowy, a przychody uzyskane w zakresie czynności wykonanych w ramach tej umowy podlegają oskładkowaniu na zasadach dotyczących pracowników.

Sąd Apelacyjny podziela również ustalenia dokonane przez Sąd I instancji, iż odwołujący jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne oraz zdrowotne z tytułu umowy zlecenia zawartej między ubezpieczonym i Agencją Handlową (...). Podstawą powyższych ustaleń był fakt, iż ubezpieczony pomimo, że formalnie był związany umową zlecenia ze zleceniodawcą to faktycznie był pracownikiem (...) sp.j. bo na jej rzecz wykonywał pracę. Nie sposób dopatrzeć się w powyższym rozumowaniu Sądu Okręgowego sprzeczności z zasadami logicznego myślenia.

Zauważyć należy, że skarżąca formułując powyższe zarzuty nie wskazuje, jakim konkretnie regułom logicznego myślenia uchybił Sąd I instancji. Warto w tym miejscu podkreślić, że skuteczne postawienie takiego zarzutu wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu. Po przeanalizowaniu sprawy Sąd Apelacyjny uznał, iż Sąd Okręgowy czyniąc swoje ustalenia w zakresie faktów, które legły u podstaw wydania zaskarżonego wyroku nie naruszył art. 233 § 1 k.p.c.

Należy jednak przyznać słuszność skarżącej, że na rozprawie z dnia 17 września 2013 r. Sąd Okręgowy podjął postanowienie o pominięciu dowodu z zeznań świadka A. C., ale jednocześnie dopuścił dowód z protokołu rozprawy w sprawie V U 891/13, zawierający zeznania tego świadka. Pomimo jednak tego, okoliczność, iż czynności wykonywane na rzecz agenta spółki (...) były w rzeczywistości pracą na rzecz tej spółki, wynikają bezpośrednio ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym także z zeznań świadka M. P. (które w ocenie Sądu Apelacyjnego należy uznać za wiarygodne). Zatem niezależnie od tego, iż Sąd Okręgowy nieprawidłowo oznaczył podmiot, który zeznawał w niniejszej sprawie w charakterze świadka, to jednak Sąd rozpoznający sprawę w pierwszej instancji w tym zakresie wysunął prawidłowe wnioski. Dlatego też, wskazany zarzut podlegał oddaleniu.

Reasumując – zarzuty procesowe podniesione w apelacji odwołującego nie są zasadne. Zaslugują natomiast na uwzględnienie zarzuty naruszenia tych przepisów zgłoszone przez organ rentowy.

W zakresie zastosowanych przepisów prawa materialnego, Sąd Apelacyjny podziela dokonaną przez Sąd Okręgowy wykładnię przepisu art. 8 ust. 2a. ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z dnia 10 listopada 1998 r.; Nr 137 poz. 887 ze zm.), w zakresie, w jakim Sąd ten wskazuje, że przepis niewątpliwie miał w sprawie zastosowanie. Słusznie bowiem Sąd Okręgowy uwypukla, iż konstrukcja art. 8 ust. 2a wspomnianej ustawy opiera się na szerszym rozumieniu pojęcia pracownika dla celów ubezpieczeniowych, niż jest ono rozumiane w prawie pracy (art. 2 i 22 k.p.). Nie ulega przy tym wątpliwości, iż wprowadzenie przedmiotowego przepisu było pewną reakcją ustawodawcy na pojawiające się powszechnie zjawisko zawierania przez pracodawców ze swoimi pracownikami także umów cywilnoprawnych, w których obowiązki pracownika w istocie nie różnią się treścią od tych, które wykonują oni w ramach stosunku pracy. Wprawdzie cywilnoprawny charakter tych umów w istotnym zakresie powoduje utratę przez te osoby uprawnień gwarantowanych im w przepisach prawa pracy (np. w zakresie czasu pracy), ale nie wyklucza to, a co więcej zdaje się tym bardziej uzasadniać ingerencję ustawodawcy w takie umowy w celu ochrony praw ubezpieczonych i samego systemu ubezpieczeń. Brak reakcji ustawodawcy mógłby bowiem w istocie spowodować istotne zmniejszenie się środków wpływających do systemu z tytułu składek. Dokonując wykładni przepisu art. 8 ust. 2a ww. ustawy, Sąd Okręgowy kierował się utrwaloną już wykładnią tego przepisu w orzecznictwie Sądu Najwyższego, którą jednoznacznie podzielił. Na podobnym stanowisku stoi również Sąd Apelacyjny, który podziela dość jednolite orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazujące, że pracodawca jest płatnikiem składek nie tylko w stosunku do tych osób, które wykonują na jego rzecz pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło z nim zawartej, ale również w stosunku do osób wykonujących na jego rzecz pracę w ramach w/w umów cywilnoprawnych zawartych z osobą trzecią (por. wyrok SN z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 259/09 LEX nr 585727; uchwała SN z 2 września 2009 r., II UZP 6/09 OSNP 2010/3-4/46; wyrok SN z 18 października 2011 r. III UK 22/11 OSNP

2012/21-22/266). Wypada przy tym zauważyć, iż jeszcze przed wprowadzeniem do ustawy art. 8 ust. 2a w judykaturze przyjmowano istnienie obowiązku łącznego traktowania w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne przychodów z umów o pracę i dodatkowych umów cywilnoprawnych zawieranych przez pracodawców z własnymi pracownikami, jeśli w ramach tych ostatnich umów pracownicy wykonywali - poza obowiązującym ich czasem pracy - te same obowiązki, które składały się na treść łączących strony stosunków pracy (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 1994 r., I PZP 13/94, OSNAPiUS 2000 nr 3, poz. 39 oraz wyrok z dnia 30 czerwca 2000 r., II UKN 614/99, OSNAPiUS 2002 nr 1, poz. 23 i postanowienie z dnia 18 listopada 1997 r., II UKN 326/97, OSNAPiUS 1998 nr 17, poz. 521).

W świetle powyższych rozważań Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że w realiach niniejszej sprawy czynności wykonywane przez ubezpieczonego w ramach umowy zlecenia zawartej z A. G. (1) Agencja Handlowa w istocie wykonywane były na rzecz (...) sp. j. w B., która jest pracodawcą ubezpieczonego.

Skutkiem uznania ubezpieczonego za pracownika w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, było objęcie go obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi, chorobowymi i wypadkowymi tak, jak pracownika. W świetle powyższego niezasadny jest w ocenie Sądu Apelacyjnego zarzut naruszenia przepisu art. 6 ust. 1 pkt 1 i 4 w zw. z art. 9 ust. 1 ustawy systemowej. Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że ubezpieczony wykonując faktycznie pracę na rzecz pracodawcy wynikającą z umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią podlega ubezpieczeniu z stosunku pracy. W tym kontekście należy wskazać na art. 9 ust. 1 wspomnianej ustawy. Zgodnie z jego treścią pracownik spełniający warunki do objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym z innego tytułu jest objęty ubezpieczeniem jedynie z racji pozostawania w stosunku pracy. Przepis ten zawiera normatywne ujęcie zasady prymatu ubezpieczenia pracowniczego. Regulacja art. 8 ust. 2a ustawy systemowej wprowadza wyjątek od reguły przyjętej w art. 9 ust. 1 ustawy systemowej, w sytuacji gdy pracodawca zawiera z pracownikiem umowę cywilnoprawną albo gdy pracownik łączy się taką umową z osobą trzecią, jednak pracę wykonuje na rzecz pracodawcy. W tym wypadku powstaje obowiązek opłacenia składki na ubezpieczenie społeczne od wynagrodzenia uzyskanego z tytułu umowy cywilnoprawnej. Nie mamy jak to wskazuje skarżący w tym przypadku do czynienia ze zbiegiem tytułów ubezpieczenia społecznego w rozumieniu art. 9 w/w ustawy.

Wbrew zarzutowi apelacji, Sąd I instancji nie pominął w swych rozważaniach art. 4 pkt 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z treścią powyższego przepisu płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne jest pracodawca - w stosunku do pracowników i osób odbywających służbę zastępczą oraz jednostka organizacyjna lub osoba fizyczna pozostająca z inną osobą fizyczną w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi. Zatrudnienie dodatkowe pracownika na podstawie umowy cywilnoprawnej skutkuje obowiązkiem ubezpieczenia właściwym dla pracownika. Nie ma wątpliwości, że płatnikiem składek jest pracodawca. Wskazanej pewności nie ma w sytuacji, gdy pracownika zatrudnia na podstawie umowy cywilnoprawnej osoba trzecia. Zdaniem Sądu Apelacyjnego z mocy art. 4 pkt 2a ustawy systemowej, płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne dla pracowników, o jakich mowa w art. 8 ust. 2a, tj. pracowników pozostających z nim w stosunku pracy i jednocześnie wykonujących na jego rzecz pracę w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z osobą trzecią jest pracodawca. Sąd Apelacyjny w pełni podziela ugruntowany pogląd Sądu Najwyższego, że płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu umowy zlecenia jest zatem pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach tej umowy zawartej z osobą trzecią.

Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia przepisów prawa materialnego uznając, że odwołujący w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe powinien uwzględnić również przychód z tytułu umowy zlecenia zawartej z A. G. (1) Agencja Handlowa. W przypadku bowiem pracowników, o jakich mowa w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi łączny przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, uzyskany z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy i wspomnianych umów cywilnoprawnych.

W świetle powyższego brak jest podstaw do uznania, że doszło do naruszenia art. 17 ust. 1 w zw. z art. 4 pkt 2 a w zw. z art. 8 ust. 2 a ustawy systemowej. Zważyć należy, że w sytuacji spełnienia się przesłanki tj. wykonywania w ramach

umowy cywilnoprawnej rzeczywistej pracy na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje się w stosunku pracy jak to miało miejsce w niniejszej sprawie pracodawca wstępuje z mocy prawa w obowiązki płatnika składek wynikające również z tej umowy.

Sąd Apelacyjny nie znalazł też podstaw do uwzględnienia zarzutu naruszenia art. 734 i nast. k.c. w związku z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że (...) sp. j. była rzeczywistym beneficjentem pracy świadczonej przez pracownika-zleceniobiorcę M. W.. Przedstawiona przez apelującego argumentacja nie była w stanie podważyć powyższego stanowiska.

Bez znaczenia pozostają w niniejszej sprawie zarzuty apelującej spółki dotyczące naruszenia przepisów ustawy o świadczeniach zdrowotnych dotyczące konieczności wydania przez NFZ uprzedniej decyzji o objęciu obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi. Należy powtórzyć za Sądem Najwyższym, iż objęcie definicją pracownika nie tylko pracowników w znaczeniu, jakie temu pojęciu nadają przepisy Kodeksu pracy, ale także osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych (agentów, zleceniobiorców, wykonawców dzieła) oznacza jednoczesne rozszerzenie pracowniczego tytułu obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym. Tytułem tym przestaje być jedynie stosunek pracy, o jakim mowa w art. 22 § 1 k.p. w związku z art. 8 ust. 1 w/w ustawy, a staje się - w okolicznościach opisanych hipotezą normy art. 8 ust. 2a w/w ustawy - szersza więź prawna między pracownikiem i pracodawcą, a nawet między pracownikiem, pracodawcą i osobą trzecią. Skoro zaś w sytuacjach, o jakich mowa w art. 8 ust. 2a w/w ustawy mamy do czynienia z jednym, szeroko ujętym pracowniczym tytułem obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym, brak jest podstaw do wydania uprzedniej decyzji o objęciu zainteresowanych pracowników ubezpieczeniem społecznym z tytułu wykonywania na rzecz pracodawcy pracy w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z osobą trzecią.

Nie zasługiwały zdaniem Sądu Apelacyjnego na uwzględnienie zarzuty skarżącej spółki dotyczące naruszenia przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Dokonana przez Sąd Okręgowy wykładnia art. 8 ust 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w żadnym razie nie narusza zasady demokratycznego państwa wyrażonej w art. 2 Konstytucji RP. W ocenie Sądu Apelacyjnego art. 8 ust 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie jest sprzeczny z art. 2, art. 8, art. 32, art. 65, art. 84 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Nie jest trafnym poglądem skarżącej spółki, że wykonanie obowiązków płatnika składek nie jest możliwe. W rezultacie nie doszło do naruszenia zasady demokratycznego państwa prawa. Apelująca spółka jest również w błędzie co do uchybienia art. 8 Konstytucji RP, bowiem przepis ten zawiera jedynie normę kompetencyjną, a zatem Sąd pierwszej instancji w zasadzie nie mógł przepisu tego naruszyć. Podnosząc zarzut naruszenia przepisu art. 32 Konstytucji skarżąca spółka prezentuje inną tezę tego przepisu, niż wynika ona z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego. Przyjęcie za wyznacznik zasadę równości i niedyskryminowania sprawia, że konieczne jest równoczesne zaakceptowanie odmiennego traktowania przez prawo różnych podmiotów (adresatów norm prawnych), bo równe traktowanie przez prawo tych samych podmiotów pod pewnym względem oznacza z reguły różne traktowanie tych samych podmiotów pod innym względem. Różne traktowanie przez prawo określonych grup (klas) podmiotów powinno być uzasadnione w tym sensie, że musi być oparte na uznanych kryteriach oceny klasyfikacji różniącej podmioty prawa. Równość wobec prawa to także zasadność wybrania tego, a nie innego kryterium różnicowania podmiotów (adresatów) prawa. Oznacza ona uznanie tej, a nie innej cechy, za istotną, a tym samym uzasadnioną w regulowanej dziedzinie (materii). Założeniem sprawiedliwości rozdzielczej (dystrybutywnej), jest idea jednakowego traktowania wszystkich ludzi w obrębie określonej klasy (kategorii). Być sprawiedliwym to jednakowo traktować istoty równe z pewnego punktu widzenia, tj. mające tę samą cechę charakteryzującą istoty dla danej klasy (kategorii) ludzi (np. potrzeby, wyniki pracy, zdolności, zasługi). Według sprawiedliwości rozdzielczej "równe traktowanie" nie oznacza otrzymania równych udziałów rozdzielanych dóbr, lecz stosowania takiej samej miary wobec wszystkich zainteresowanych otrzymaniem rozdzielanych dóbr (orzeczenie TK z dnia 28 listopada 1995 r., K 17/95, OTK 1995 nr 3, poz. 18). W tym kontekście zrozumiałą staje się więź występująca między wyznacznikiem równości i zasadą sprawiedliwości, dopuszczając różnicowanie w prawie, o ile jest ono usprawiedliwione. Oznacza to, że w pewnych wypadkach dopuszczalne jest odstępstwo od zasady równości. Argument przemawiający za taką konwersją powinien mieć charakter relewantny, to jest pozostający w bezpośrednim związku z celem i zasadniczą treścią przepisów, w których zawarta jest kontrolowana

norma oraz służyć realizacji tego celu i treści. Podkreśla się również, że wprowadzenie zróżnicowania powinno być racjonalnie uzasadnione. Dodatkowym wyznacznikiem deprecjacji reguły odwołującej się do równości praw jest postulat zachowania proporcjonalności między wagą interesu, któremu ma służyć różnicowanie sytuacji adresatów normy, a wagą interesów, które zostaną naruszone w wyniku nierównego potraktowania podmiotów podobnych. Nie bez znaczenia przy tej ocenie jest to, czy przedkładane argumenty pozostają w związku z innymi wartościami lub zasadami konstytucyjnymi (orzeczenie TK z dnia 3 września 1996 r., K. 10/96, OTK 1996 nr 4, poz. 33, orzeczenie TK z dnia 29 września 1997 r., K 15/97, OTK 1997 nr 3-4, poz. 37, wyrok TK z dnia 14 maja 2001 r., SK 1/00, OTK 2001 nr 4, poz. 84).

Obierając za punkt widzenia wskazane zależności zrozumiałe staje się, że sytuacja prawna zleceniobiorców wykonujących prace na rzecz własnego pracodawcy nie musi być tożsama z prawami i obowiązkami zleceniobiorców świadczących na rzecz innych podmiotów. Biorąc pod uwagę wartość polegająca na konieczności zapewnienia pracownikowi prawa do wypoczynku (art. 14 k.p.), a także bezpiecznych i higienicznych warunków pracy (art. 15 k.p.), które to prawa mają rangę konstytucyjną - art. 66 ust 1 i 2 Konstytucji RP – zrozumiałe staje się, że konstrukcja przewidziana w przepisie art. 8 ust 2a ustawy systemowej skutecznie realizuje konstytucyjne prawa obywatelskie, co wyklucza możliwość uznania jej jako niekonstytucyjnej.

Przepis art. 84 Konstytucji RP przewiduje zasadę, że obowiązki publicznoprawne mogą zostać nałożone wyłącznie na podstawie ustawy. Art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest przepisem zawartym niewątpliwie w ustawie, stąd trudno zrozumieć stawiany zarzut obrazy art. 84 Konstytucji. Istota tego zrzutu wynika zatem z mylnego rozumienia treści tego przepisu, odbiegającego od dominującej wykładni sądów powszechnych i Sądu Najwyższego - akceptowanej również przez Sąd Apelacyjny w niniejszej sprawie.

Odnosząc się do zarzutu apelującego, powołującego się na niemożliwość wypełnienia w świetle obowiązującego prawa: potrącenia części składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu umowy cywilnoprawnej zawartej z osobą trzecią jak również obliczania, rozliczania i finansowania przez pracodawcę „cudzych” składek należy uznać je za niezasadne. W tym miejscu warto wskazać na treść uzasadnienia powoływanej już wcześniej uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r. Skoro stosownie do art. 18 ust. 1a ustawy systemowej przychód z tytułu umowy o pracę (także zawartej z osobą trzecią) jedynie "uwzględnia się" w postawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy, to pracodawca może dokonać potrącenia ze środków pracownika uzyskanych u niego.

Odpowiadając na twierdzenia skarżącej spółki, że pracodawca nie ma praktycznej możliwości legalnego ustalenia, czy jego pracownik wykonuje prace na podstawie dodatkowej umowy cywilnoprawnej zawartej z osobą trzecią, gdyż jego zdaniem żądanie takiej informacji stanowiłoby naruszenie dób osobistych pracownika art., 23 i art. 24 k.c. oraz możliwość naruszenia przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.) należy wskazać na pogląd Sądu Najwyższego, który Sąd Apelacyjny w pełni aprobuje. Zgodnie z jego treścią pracodawca ma prawo domagania się informacji o przychodach pracownika dla realizacji ustawowych obowiązków podmiotu zwracającego się o takie informacje (w tym przypadku - obowiązków płatnika składek, określonych w przepisach ustawy systemowej) przede wszystkim od samego pracownika w ramach trójstronnego stosunku ubezpieczeń społecznych łączącego ubezpieczonego, płatnika składek oraz organ rentowy. Funkcjonowanie tego stosunku wiąże się między innymi ze spełnieniem przez płatnika nałożonych nań przez ustawodawcę zadań w zakresie obliczania i opłacania składek na obowiązkowe ubezpieczenia pracownika, także pracownika, o jakim mowa w art. 8 ust. 2a w/w ustawy (tak SN w uzasadnieniu wyroku z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 r., nr 21-22, poz. 266). W literaturze prawa podkreśla się zaś, że pracodawca zlecając osobie trzeciej (zleceniodawcy pracownika) wykonanie określonych usług, powinien skalkulować, iż będzie na nim ciążył obowiązek opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne (por. P. Prusinowski: Obowiązek zapłaty składek a definicja pracownika w prawie ubezpieczeń społecznych, Monitor Prawa Pracy 2011 nr 6, s. 292). Podkreślić należy również, że występowanie trudności technicznych związanych z wykonywaniem obowiązku przez płatnika składek - pracodawcę - w sytuacji określonej w art. 8 ust. 2a ustawy nie może przemawiać za uznaniem tego przepisu za niekonstytucyjny,

gdy uwzględni się ratio legis tegoż przepisu, zgodnie z którym chodzi o wyeliminowanie przypadków obchodzenia w szczególności przepisów regulujących zbieg tytułów ubezpieczeń społecznych.

Kończąc, w ocenie Sądu Apelacyjnego należy podzielić stanowisko organu rentowego, zgodnie z którym należy przyjąć do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonego przychodów z umowy zlecenia również za lipiec 2011 r., jako że w tym miesiący wypłacone było wynagrodzenie ze stosunku pracy.

Stosownie do art. 18 ust. 1 ustawy systemowej, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (a zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy systemowej także składek na ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe) ubezpieczonych będących pracownikami stanowi przychód, o którym mowa w art. 9 pkt 4 ustawy, co oznacza przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Przepis art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych odczytywany w związku z art. 11 ust. 1 tej ustawy za przychody ze stosunku pracy uznaje wszelkiego rodzaju otrzymane (wypłacone pracownikowi) lub postawione do dyspozycji pracownika w roku kalendarzowym pieniądze i wartości pieniężne oraz wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń, bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenie zasadnicze, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych. Wobec tego należy zgodzić się z organem rentowym, że przychód wypłacony lub pozostawiony do dyspozycji pracownika w danym miesiącu stanowi podstawę do naliczenia składek za ten miesiąc, w którym został wypłacony bez względu na to, jakiego okresu dotyczy. Oznacza to, że składki na ubezpieczenia opłaca się tylko i wyłącznie od faktycznie wypłaconego pracownikowi wynagrodzenia. Zatem wynagrodzenie to należy wykazać w dokumentach rozliczeniowych za miesiąc, w którym faktycznie wypłacono pracownikowi wynagrodzenie.

Tę wykładnię przepisów potwierdził Sąd Najwyższy w uchwale z 10 września 2009 r. (I UZP 5/09), stwierdzając, że składki na ubezpieczenia społeczne opłaca się od przychodu, tj. środków pieniężnych wypłaconych, a więc otrzymanych przez pracownika lub przekazanych do jego dyspozycji (jeszcze niepobranych). Podatek dochodowy jest należny od środków pieniężnych, którymi pracownik dysponuje lub może dysponować.

Podstawę wymiaru składek stanowi zatem przychód, który pracownik w danym miesiącu otrzymał lub który został pozostawiony do jego dyspozycji. Jeżeli pracodawca nie miał środków na wypłatę lub wypłacił wynagrodzenie z opóźnieniem, to przychód powstaje dopiero w miesiącu wypłaty i składa się na podstawę wymiaru składek za ten miesiąc, a nie za miesiąc wcześniejszy, w którym powinna nastąpić wypłata wynagrodzenia. Taka sama reguła obowiązuje również do świadczeń należnych pracownikowi za okres dłuższy niż miesiąc, tzn. ich wypłatę zalicza się jako przychód do podstawy wymiaru składek za miesiąc, w którym nastąpiła wypłata. Nie dzieli się jej na miesiące za, które pracodawca wypłacił świadczenie (wynagrodzenie). Wypłata pracownikowi wynagrodzenia przysługującego za dłuższe okresy niż miesiąc określa podstawę wymiaru składek w miesiącu wypłaty, a nie za poprzednie miesiące (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2011 r., I UK 179/11, Legalis nr 478681).

Ponieważ wynagrodzenie ubezpieczonego za czerwiec 2011 r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w skarżącej spółce zostało wypłacone w lipcu 2011 r. i tym miesiącu ubezpieczony jednocześnie świadczył czynności na rzecz tej spółki na podstawie umowy zlecenia zawartej z A. G. (1), to zdaniem Sądu Apelacyjnego, organ rentowy zasadnie uznał, że do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonego przychodów z umowy zlecenia należy również uwzględnić miesiąc lipiec 2011 r., jako że w tym miesiącu było wypłacone ubezpieczonemu wynagrodzenie ze stosunku pracy. W rezultacie uznać należy, że AL (...) Centrum (...) sp. j. za okres od maja 2008 r. do lipca 2011 r. jest płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne z tytułu umowy zlecenia zawartej między M. W. i A. G. (1), prowadzącym (...). Wskazane przez organ rentowy zarzuty są zasadne.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w pkt 1 i oddalił odwołanie (pkt 1 sentencji wyroku) oraz na zasadzie art. 385 k.p.c. oddalił apelację (...) spółki jawnej w B. (pkt 2 sentencji wyroku)

O kosztach procesu za drugą instancję Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 490) - pkt 3 sentencji wyroku.